

Các Trường Công Chánh và Giao Thông Vận Tải ở Pháp

Một số không nhỏ giữa các AHCC xuất thân từ trường kỹ thuật ở Pháp. Vì thế, ý định của tôi là trình bày cũng các AH hệ thống các trường công chánh giao thông và vận tải ở Pháp hiện nay. Để tránh "tam sao thất bản", tôi xin phép không dịch danh từ Pháp ra Việt. Lăn lộn, bài này sẽ đưa ra : các loại nhân viên nhà nước, trình độ các trường học, các trường học ...

CÁC LOẠI NHÂN VIÊN NHÀ NƯỚC

Hệ thống phân loại nhân viên nhà nước của Pháp cũng tương tự như hệ thống quy chế của Việt Nam Cộng Hoà.

Trên hết là "fonctionnaires de l'Etat" do các trường công chức quốc gia đào tạo; trong kỹ thuật thì từ kỹ sư (hạng A) đến cán sự (technicien, hạng B); trong hành chính thì chỉ có cao cấp hạng A, công chức hành chính hạng B và C được tuyển thẳng bằng thi tuyển, không qua trường công chức.

Tiếp đến là nhân viên kế ước từ các trường dân chính với bằng cấp (đại học và trung học) được Quốc Gia Giáo Dục và Commission des Titres d'Ingénieurs thừa nhận. Công chức kế ước cao cấp được dùng vì công chức hành chính ngạch không đủ số để đảm trách tất cả chức vụ trong nhà nước. Một số chuyên viên - có cả Việt Nam - được Chánh phủ bổ nhiệm làm công chức kế ước để sang cố vấn các công sở ở Phi Châu.

Cuối cùng là nhân viên phụ động công trường đủ các hạng từ kỹ sư đến phu gác công. Số nhân viên này có thể được "cảm ơn" bất cứ giờ phút nào.

Ngoài ra, các thị xã tuyển công chức mọi cấp xuất thân từ các trường dân chính với bằng cấp được thừa nhận. Riêng thị xã Paris có Ecole d'Ingénieurs de la Ville de Paris với các ngành công sự, công thự, địa hình, điện, thiết kế đô thị ..., thi tuyển khó hơn các trường công chức quốc gia.

Ứng viên công chức chính ngạch và kế ước không thể quá 40 tuổi, điều kiện này khiến bao nhiêu Việt Nam đến Pháp sau 1975 bị loại khỏi vòng chiến.

Cột trụ của Nhà nước trong ngành công chánh giao thông vận tải là kỹ sư và cán sự. Commission des Titres d'Ingénieurs và UNESCO định nghĩa kỹ sư (và cán sự) là người biết chế tạo phẩm vật và hiểu biết giá thành, nhu cầu thị trường. Ví thế, kỹ sư phải có khoa học căn bản, kỹ thuật đại cương, kỹ thuật chuyên môn và khoa học nhân văn để chỉ huy, khoa học kinh tế để tính giá cả, khoa học tổ chức và ngoại ngữ; tất cả các kỹ thuật và khoa học đó phối hợp lại làm cho phẩm vật sản xuất tốt và giá cả theo nhu cầu thị trường.

TRÌNH ĐỘ CÁC TRƯỜNG HỌC

Sau tú tài, chung quy sinh viên phân ra làm 6 nhóm.

1 - Ưu tú nhất được ở lại trung học (thật là trớ trêu) để học lớp mathématiques supérieures, một số không nhỏ sẽ bị loại giữa năm học. Sau math sup, một số thi đậu vào trường quốc gia kỹ sư 4 năm (Ecoles Nationales d'Ingénieurs) trình độ tú tài (nhưng tú tài đúng có hông!). Số còn lại được lên lớp mathématiques spéciales, nhưng phân ra làm 4 hạng nữa, ưu tú nhất là math spé M', kế đó là P', rồi M và cuối cùng là P. Sau math spé là thi tuyển vào Polytechnique (học 2 năm) hoặc trường kỹ sư (học 3 năm). Người ta gọi kỹ sư này là Bac + 2 + 3.

2 - Tiếp theo là hạng thi tuyển đổ vào Ecoles Nationales d'Ingénieurs 4 năm. Gọi là Bac + 4. Tuy nhiên, hầu hết kể thi đổ đều có học math spé, hay ít nữa là math sup.

3 - Kế đó là hạng được vào hẳn các trường kỹ sư 5 năm sau tú tài. Sự tuyển chọn dựa theo hồ sơ trung học. Hạng này gọi là Bac + 5. Các trường này thường trực thuộc Viện Đại Học như Instituts Nationaux des Sciences Appliquées, hay trực thuộc Phòng Thương Mãi hay Nghiệp Đoàn ...